

ואזנים לשמוע²⁷, ונמצא, ש"בית רבינו" ("770") הוא בבחינת "תלפיות", "תל שכל פיות פונים בו"²⁸, יותר מיובל שנים (ת"ש – תש"נ), "עד עולם"²⁹.

וענין זה מודגש עוד יותר כשרואים במוחש שהולך וניתוסף ביתר שאת וביתר עוז במספר בני שבאים ל"בית רבינו", "ברוב עם הדרת מלך"³⁰ (כולל גם "מאן מלכי רבנן"³¹, ובפרט נשיא (מלך) הדור), ונעשה צורך והכרח להגדיל ולהרחיב עוד יותר את "בית רבינו", ועד להגדלה והרחבה שהיא באופן דפריצת גדר, "פרצת" (בגימטריא 770), כמו בנין בית חדש³².

וע"פ האמור לעיל ע"ד גודל העילוי ד"בית רבינו שבבבל" – ש"נסע מקדש וישב שם", והוא מקום המקדש גופי דלעתיד, ועד שבו יתגלה מקדש העתיד ומשם יחזור לירושלים – מובן גודל הזכות דכאו"א מישראל להשתתף בגופו ובממונו³³ (וכל המרבה הרי זה משוכח) בבניית "בית רבינו שבבבל", כהכנה לירידת והתגלות מקדש העתיד תיכף ומיד ממש.

(קונטרס בענין מקדש מעט זה בית רבינו שבבבל – סה"ש תשנ"ב ע' 465)

(27) תבוא כט, ג.

(28) ברכות ל, א.

(29) שמואל-א א, כב ובפרש"י. ירושלמי ברכות פ"ד ה"א. וראה קידושין טו, א.

מכילתא ופרש"י משפטים כא, ו.

(30) משלי יד, כח.

(31) ראה גיטין סב, סע"א. זח"ג רנג, ב – ברע"מ.

(32) ועד להנחת אבן פינה.

[בערב ח"י אלול שנת תשמ"ח נערכה הנחת אבן פינה (להגדלת והרחבת) בית הכנסת ובית המדרש דליובאוויטש שבליובאוויטש, במעמד כ"ק אדמו"ר שליט"א, שהניח האבן פינה בידיו הק'. המו"ל].

(33) ע"ד ובדוגמת בית המקדש – ש"הכל חייבין לבנות ולסעד בעצמן ובממונם

כו" (רמב"ם הל' ביהב"ח פ"א ה"ב).

ספרי' – אוצר הספרים – ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ויקרא

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק כב

(תרגום חפשי)

יוצא לאור על ידי

"מכון לוי יצחק"

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שישים ותשע לבריאה

שנת השישים לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

שנת הקהל

ויקרא

ומובחרים וכדומה⁸, אך אין מוזכר התורה „טהורין“.

ב. הקרבנות שלפני מתן תורה „טהורין“

לכאורה, ניתן היה לומר שהתואר „טהורין“ לגבי הקרבנות כאן הוא בהתאם לדברי חז"ל⁹ אודות הקרבנות שלפני מתן תורה, ש„הכל כשרין ליקרב בהמה חיה ועוף זכרים ונקבות תמימין ובעלי מומין טהורין אבל לא טמאין“. כלומר, ההגדרה של הקרבנות שלפני מתן תורה¹⁰ היא – „טהורין“.

הקשר שבין הקרבנות שלפני מתן תורה לבין עניננו הוא שמדובר כאן על תינוקות, קטנים, שאינם חייבים בהקרבת קרבנות¹¹, בדומה לקרבנות שלפני מתן תורה, כאשר עדיין לא היתה חובה של הקרבת קרבנות.

אך הסבר זה הוא קשה: כוונת המדרש כאן היא להסביר את הסיבה לכך ש„מתחילין לתינוקות בתורת כהנים“, הכוללת את דיני הקרבנות שלאחר מתן תורה – וכיצד מתאימה

א. מהי המשמעות של „והקרבנות טהורין“?

נאמר במדרש¹: „אמר רבי אסי: מפני מה מתחילין לתינוקות בתורת כהנים ואין מתחילין בבראשית? אלא? שהתינוקות טהורין והקרבנות טהורין, יבואו טהורין ויתעסקו² בטהורין“.

מהי המשמעות של „והקרבנות טהורין“? יש המפרשים³ שהכוונה היא לכך שצריך להביא את הקרבנות בטהרה, ולא בטומאה. ולפי מפרשים אחרים⁶, הכוונה היא, שבאמצעות הקרבנות מיטהרים מן החטא.

אך, לכאורה, שני הפירושים אינם „חלקים“: מלשון המדרש „והקרבנות טהורין“ מובן שמדובר אודות הקרבנות עצמם, שהם עצמם טהורין, ולא על מביאי הקרבנות⁷.

מצד שני, אילו מסבירים את הדברים כפשוטם, שהמילה „טהורין“ אמורה לגבי הקרבנות עצמם, שוב אין מובן: אין מצויה בתורה הגדרה של הקרבנות כטהורין. נאמר בתורה שהקרבנות צריכים להיות תמימים

(1) ויק' פ"ג, ג בסופו. ועד"ו בפסיקתא דר"כ ופסיקתא רבתי פ' את קרבני לחמי. ילקו"ש צו בתחלתו (רמז תעט).

(2) ביל"ש שם: יתחילו להן מבראשית אמר הקב"ה הואיל כו', ועד"ו הוא בפסיקתא דר"כ ורבתי שם. ויק' הוצאת מרגליות שם.

(3) בתנחומא צו יד: למה הן מתחילין התינוקות של בית רבן ללמוד בספר ויקרא אלא מפני שכל הקרבנות כתובים בו ומפני שהם טהורים עד עכשיו ואינם יודעים מהו חטא ועון לפיכך אמר הקב"ה שיהו מתחילין בסדר הקרבנות יבואו טהורים ויתעסקו במעשה טהורים.

(4) ביל"ש: „בטהרות“.

(5) פירוש מהר"ז לויק' שם. עץ יוסף לתנחומא שם.

(6) ראה כלי יקר ריש פרשתנו. עץ יוסף לויק' שם.

(7) וגם לשון התנחומא „מעשה טהורין“ יש לפרש שהוא מעשה (בטהורין).

(8) והיא מ"ע (רמב"ם ריש הל' איסורי מזבח. סהמ"צ מ"ע סא).

(9) זבחים קטו, ב.

(10) בגמ' שם „עד שלא הוקם המשכן“. אבל מזה שמסיים שם בגמ' „ונכרין בזמן הזה רשאין לעשות כן“, משמע שהוא מצד החילוק דבן נח וישראל שנתחדש במ"ת. וכ"מ מזה שלמדוהו בהמשך הגמ' שם (קטו, סע"ב ואילך) מהקרבנות דנתן. וראה פרש"י שם קטו, א ד"ה לכל. ואולי י"ל התלוי במחלוקת ר"י ור"ע שם (קטו, ב) אם רק כללות נאמרו בסיני או כללות ופרטות נאמרו בסיני, וכמו שמפרש בגמ' בעולה אם טעונה הפשט וניתוח. ואכ"מ.

(11) ובכלל אינם יכולים להביא קרבן – ראה רמב"ם הל' שגגות פ"ט ה"א בסופה ובכ"מ שם. מגדל עוז לרמב"ם הל' איסור"ב ספ"ג.

ונגבה¹¹, שרומז שמבית זה אורה יוצאה לכל ד' רוחות העולם, ובאופן של פריצת גדר, שכל ד' רוחות העולם מתעלים לדרגת ארץ ישראל („עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות“), כולל ובמיוחד שכל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל העולם נקבעים בארץ ישראל ומתחברים לבית המקדש, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, עליו נאמר²², „פרצת עליך פרץ“, ודרשו חז"ל²³, „זה משיח, שנאמר²⁴ עלה הפורץ לפניהם“²⁵.

. . . בשלימות דמספר שבע (שבע מאות ושבעים) נרמזת גם שלימות עבודתו של רבינו במשך כל ימי חייו, שבע עשיריות שנים, שבעים שנה (תר"ם – תש"י), ועד לגמר ושלימות עבודתו בעשור השביעי בחצי כדור התחתון (מהבית שמספרו שבע מאות ושבעים), כולל גם המשך העבודה בשנים שלאח"ז ע"י דור השביעי, „כל השביעין חביבין“²⁶ – שעי"ז נעשית השלימות דמעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות בכל שבעת הארצות שבעולם, ותיכף ומיד „יוסיף אדני שנית ידו גו' ואסף נדחי ישראל גו'“, עי"ז ש„פרצת (בגימטריא שבע מאות ושבעים) עליך פרץ“, „עלה הפורץ לפניהם“.

ובכל זה ניתוסף הדגשה יתירה בתקופה האחרונה:

העבודה דהפצת התורה והיהדות והמעיינות חוצה מ„בית רבינו“ („770“) הולכת ונמשכת וביתר שאת וביתר עוז גם לאחרי (עשר שנים האחרונות ב)חיים חיותו בעלמא דין, יותר מארבעים שנה (תש"י – תש"נ), באופן ד„נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות

(21) ויצא כח, יד.

(22) וישב לח, כט.

(23) אגדת בראשית ספס"ג. וראה ב"ר ספפ"ה ובפרש"י.

(24) מיכה ב, יג.

(25) ולהעיר, ש„בית משיח“ בגימטריא „פרצת“ (770). ודו"ק.

(26) ויק' פכ"ט, יא. וראה ד"ה באתי לגני ה'ש"ית בתחלתו. ובארוכה – ד"ה זה

תשי"א.

ועפ"ז מובן גודל העילוי ד"בית רבינו" – „מקדש מעט" העיקרי בגלות האחרון, „שנסע מקדש וישב שם", ולכן „הרי הוא מקום המקדש גופי" דלעתיד", ולא עוד אלא שבו יתגלה מקדש העתיד, ומשם ישוב לירושלים (כנ"ל).

ויש להוסיף, שענין זה מרומז גם בשמו"י של „בית רבינו" שבדורנו:

„רבינו" – ב' שמותיו רומזים על הגאולה: שמו הראשון – יוסף – ע"ש „ביום ההוא יוסיף אדני שנית ידו לקנות את שאר עמו אשר ישאר מאשור וממצרים גו' ומאיי הים גו' ואסף נדחי ישראל ונפוצות יהודה יקבץ מארבע כנפות הארץ"¹⁵, ושמו השני – יצחק – ע"ש הצחוק והשמחה ששלימותה בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, כמ"ש „אז ימלא שחוק פינו", „אז" דייקא, לעתיד לבואי, כשיאמרו ליצחק (דוקא) „כי אתה אבינו"¹⁸.

ו„בית (רבינו)" – מספרו שבע מאות ושבעים, וע"ש מספר זה נקבע שמו אשר יקראו ל„בית רבינו" בפי כל ישראל, „770"²⁰, שמספר זה הוא הגימטריא ד„פרצת", ע"ש „ופרצת ימה וקדמה וצפונה

(14) כידוע שהשם מורה על תוכנו ומהותו של הדבר הנקרא בשם זה (תניא שעהוה"א ספ"א. וראה בארוכה תשובות וביאורים (קה"ת תשל"ד) ס"א וש"נ).

(15) ישע"י, יא, יא-יב.

(16) תהלים ככו, ב.

(17) משא"כ בזמן הגלות, ש„אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעוה"ז, שנאמר אז ימלא שחוק פינו" (ברכות לא, א).

(18) ישע"י, סג, טז. שבת פט, ב.

(19) להעיר מהנהגת גדולי ישראל שלמדו רמזים והוראות בעבודת ה' גם מעניני חול כיר"ב (כמו מספר הקרון במרכבת המסע, שהו"ע ערא, ועאכו"כ בנוגע לבית קבוע), ובפרט בנדר"ד שהמספר נעשה שמו של הבית, כפנים.

(20) הן בלשון הקודש – שבע מאות שבעים, הן באידיש – זיבן זיבעציק, והן בלשון המדינה (אנגלית) – „סעווען סעווענטי".

לכאן ההשוואה שבין הקטנים לבין הקרבנות שלפני מתן תורה?

ג. „העולם עומד" – דוקא על-ידי לימוד התינוקות

במדרש תנחומא¹² מובאים הדברים שלעיל, ולאחר מכן נאמר: „לפיכך אני מעלה עליהם כאילו הם עומדים ומקריבים לפני הקרבנות, והודיעך שאף-על-פי שחרב בית המקדש ואין קרבן נוהג אילולי התינוקות שקורין בסדר הקרבנות לא היה העולם עומד".

ותמוה: במדרש תנחומא עצמו נאמר בהמשך¹³ „לפיכך אמר הקדוש-ברוך-הוא לישראל, בני .. אם אתם עוסקים .. בפרשת קרבנות מעלה אני עליכם כאילו אתם מקריבים קרבן...". – שכל אחד העוסק בפרשת קרבנות, ולא רק תינוקות – „מעלה אני עליו" כאילו הקריב קרבן – ומדוע אומר המדרש לפני כן, ש„אילולי התינוקות (דוקא) שקורין בסדר הקרבנות לא היה העולם עומד"? הכרחי לומר, אפוא, שבחידוש „כאילו מקריבין קרבן" יש יתרון דוקא בלימוד על ידי התינוקות יותר מכל אדם, ודוקא אצלם נעשית פעולה זו באופן המושלם ביותר, המבטיח את „העולם עומד".

ד. יש קשר בין נח לבין התורה בענין הקרבנות

כדי להבין זאת יש לבאר תחילה את מאמר חז"ל, שהוזכר לעיל, שלפני מתן תורה ניתן היה להקריב מכל המינים הטהורים. דבר זה נלמד מנח, שלגביו נאמר¹⁴ „מכל בהמה הטהורה".

(12) שבערה 3.

(13) וראה גם במדרש לפנינו: „וכן אמר ר' שמואל בר אבא אמר הקב"ה לישראל כו". ועד"ז בויק"ד ופסיקתא שם לפניו מובא תוכן הדרשות הנ"ל.

(14) נח ה, כ.

ושואלת על כך הגמרא¹⁵ „ומי הווי טמאין וטהורין בהיא שעתא"¹⁶, ומסבירה שהמשמעות של „טהורין" או היא „מאותן שעותידין ליתיה" (כגירסא בגמרא¹⁷ וכפי שמביא רש"י בפירושו על התורה¹⁸).

כלומר, בקרבנות של נח, שלפני מתן תורה, היו שני ענינים הפכיים:

הקרבנות שהביא נח לא היוו קיום מצוה¹⁹, ובמיוחד כאשר לא מצאנו שנת קיים את כל התורה כולה כשעדיין לא ניתנה. הקרבנות היתה כפי שאנו מוצאים בכל התקופות, גם לפני מתן תורה, שבני אדם ואף אדם הראשון עצמו²⁰ הביאו קרבנות לה' מתוך הרגשתם האישית ומפני סיבות שונות.

אך מכך שנת הביא רק „מאותן שעותידין ליתיה"¹⁹ מובן, שהעובדה שלא היה אצל נח הבדל בין בהמות טהורות לבין טמאות (כשאלת הגמרא „ומי הווי טמאין וטהורין בהיא שעתא") היתה רק לגבי אכילה וכדומה, אך כבר היתה אצלו הבחנה בין „טהורין וטמאין" על שם העתיד²¹.

יוצא, אפוא שכבר מתקופת נח²² היתה התחלה של ההגדרות של התורה למרות שהוא היה לפני מתן תורה, ואף לפני תקופת האבות שנהגו בדומה לאחרי מתן תורה (קיימו כל

(15) שם קטז, א.

(16) ופרש"י: הרי לא נתנה תורה.

(17) בשמ"ק שם אות ז. חז"א"ג שם. ועוד. ובגמ' לפנינו: מאותן שלא נעבדה בהן עבירה.

(18) נח ז, ב. וראה מפרשי רש"י וחדא"ג ובהים שם.

(19) ולהעיר מרש"י שם ה, כ (מב"ר פכ"ז, א; פל"ד, ט): אמר לא צוה לי הקב"ה להכניס מאלו ז' אלא כדי להקריב קרבן מהם. וצע"ק מויק"ד פרשתנו (ב, י): נח קיים מה שכתוב בתורה שנאמר ויבן נח מזבח לה'.

(20) שבת כה, ב. ועיין תקו"ח קיי, ג.

(21) ועד"ש „כ"ל שהתיבה קולטתן בידוע שהוא טהור אין התיבה קולטתן בידוע שהן טמאין" (ובחים שם). ראה חז"א"ג שם. מפרשי רש"י נח שם.

(22) ועי"פ מחז"ל (הג"ל הערה 20) עוד לפני זה – בברה"ע.

הקרבנות, על ידי כך שהוא מעורר ומגלה את הקשר העצמותי שבינו לבין הקדוש־ברוך־הוא אשר בו לא ייתכן שום פגם – וזה מכפר²⁸ – מוחק את הפגם שנוצר על־ידי החטא והעוון²⁹.

ו. דוקא בעבודת הקרבנות החומרית מתכלית בחירת ה' בישראל

לפי האמור לעיל מובן יותר כל ענין הקרבנות, אשר לכאורה ניתן לשאול על כך: כיצד ייתכן, שקו ה"עבודה" שקבע הקדוש־ברוך־הוא לישראל יהא על ידי עבודת הקרבנות – שחישת בהמה וכו' והקרבתה על המזבח. לכאורה, היתה מתאימה יותר עבודה רוחנית – עבודה שבלב³⁰, תפילה וכדומה – המבטאת את הקשר שבין היהודי לאלקות באופן גלוי יותר.

ובמיוחד כאשר קרבנות אינם מיוחדים דוקא לישראל. גם אצל אומות העולם קיימת האפשרות להקריב קרבנות³¹, ואפילו בבית המקדש, כידוע^{31*}.

ועל־פי האמור לעיל מובן הדבר: דוקא משום שהתקשרותו העמוקה של היהודי עם הקדוש־ברוך־הוא נעלית מהתקשרות הנוצרת

התורה כולה עד שלא ניתנה²³), ומשום כך הוא הביא קרבן דוקא מהטהורין – „מאותן שעתידין ליתרה"²⁴.

ומאחר שאנו מוצאים קשר בין נח לבין כללי התורה רק בענין הקרבנות, יש לומר, שזאת משום שדוקא ענין הקרבנות קשור לתקופה שלפני מתן תורה.

ה. קרבנות הם מעל התורה והמצוות

אחד ההסברים שאפשר לתת לכך הוא:

הקרבנות, גם לאחר מתן תורה, הרי למרות שהם מבין תרי"ג מצוות התורה, בכל זאת בהשפעתם ובמהותם הם נעלים מן התורה והמצוות, ולכן בכוחם לכפר ולהשלים²⁵ על הפגם שנגרם עקב אי־קיום תורה ומצוות.

במילים אחרות: כאשר יהודי מביא קרבן לה' הוא מבטא בכך את „קרבתו" לה', את הקשר שיש לו עם הקדוש־ברוך־הוא בעצם היותו יהודי, קשר שאינו תלוי בקיום התורה והמצוות, ואשר איננו נפגם עקב פגם בקיום התורה והמצוות. קשר עצמותי זה בין היהודי לבין הקדוש־ברוך־הוא נעלה מן התורה והמצוות. בדומה לנאמר: בניס אתם לה' אלקיכם – אף על פי שחטאו בני הם²⁶.

וזהו ההסבר לכך שהקרבנות מכפרים על חטא ועוון: כאשר יהודי עובר ח"ו על רצונו של הקדוש־ברוך־הוא ופוגם ר"ל בהתאחדות שבינו לבין הקדוש־ברוך־הוא, הנוצרת על ידי התורה והמצוות²⁷, הוא יכול לתקן זאת על ידי

(23) ראה יומא כה, ב. קדושין פב, א.

(24) להעיר שהפעם הראשונה שנוכר בתורה שבכתב ענין המזבח הוא בקרבנות דבת. וראה לעיל הערה 20.

(25) ראה אגה"ת פ"ב ולקמן הערות 28, 29.

(26) ראה יד, א. וראה קידושין לו, א (ש"ת הרשב"א ח"א סקצ"ד). ספרי האוינו לב, ה. ועוד.

(27) מצוה – ל' צוותא וחיבור (לקו"ת בחוקותי מה, ג. ובכ"מ). (תניא מהדור"ק ספרי"ט).

(28) ע"ד המבואר גבי כללות עבודת התשובה (ראה לקו"ש [המתורגם] ח"ד ע' 131 ואילך. ח"ט [המתורגם] ע' 459 ואילך). אלא שבפרטיות ישנם ב' ענינים: תשובה וקרבנות (ראה לקו"ש [המתורגם] ח"ד ע' 343, ושם ע' 132 הערה 12). (29) דרזא דקורבנא עולה עד רוא דא"ס (ראה חז"ב רלט, א. חז"ב כו, ב). וראה ע"ד החסידות במעלת הקרבנות כמסומן במפתח ענינים ללקו"ת כו' ערך קרבנות. ספר הליקושים דא"ח צ"צ. ועוד.

(30) תענית ב, א.

(31) דנודרין נדרים ונדבות כישראל (מנחות עג, ב. וש"נ). ויתירה מזו: ונכרים בזמן הזה רשאין לעשות כן, כ"א ואחד בונה לו במה לעצמו ומקריב עליו כל מה שירצה, וש"י לישראל „לאוריגהו" (ובחיים קטו, ב. קטז, ב. רמב"ם הל' מעה"ק פ"ט ה"ט"ז).

(31*) דנודרין נדרים ונדבות כישראל (מנחות עג, ב. וש"נ. וראה לקו"ש ח"ל ע' 72).

שם"), כי, לאחר שמקדש העתיד יתגלה וירד למטה לא יהי צורך להשמיע לישראל „הגיע זמן גאולתכם".

... יש לבאר כהנ"ל בנוגע ל„בית רבינו שבבבל" בדורנו זה –

ביתו (בית הכנסת ובית המדרש) של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו:

... בדור זה, דור האחרון של הגלות ודור הראשון של

הגאולה, מסיימים ומשלימים „מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות" לעשות מארץ העמים ארץ ישראל גם במקום היותר תחתון דארץ העמים, חצי כדור התחתון (שבו לא הי' מתן תורה), אשר, ע"י העלאת המקום היותר תחתון מעלים גם את כל שאר המקומות דארץ העמים, וענין זה נעשה ע"י „בית רבינו" שבחצי כדור התחתון, שממנו אורה יוצאה לכל העולם, לעשות מהעולם כולו (עד לפנה הכי נדחת בקצוי תבל) ארץ ישראל, שזוה"ע ד„עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות"¹¹, ו„עתידה ירושלים שתתפשט בכל ארץ ישראל"¹¹, שבה יוקבעו כל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל העולם כולו מחובר לבית המקדש, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, נשיא הדור, שהוא המשיח (גואלן של ישראל) שבדור, ועוד וג"ז עיקר, שהוא הנשיא דתורת החסידות¹², אשר, ע"י הפצתה חוצה (יפוצו מעינותיך חוצה), עד לחוצה שאין חוצה ממנו, בכל קצוי תבל) פועלים ביאת מלכא משיחא¹³.

(8) תניא רפ"ז.

(9) ראה אגרות־קודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"ב ע' תצב ואילך. וש"נ.

(10) „כמו בהגבהת כותלי בית שצריכים להתחיל להגבי' הקורה התחתון דוקא ואז ממילא יוגבהו העליונים הימנו, משא"כ אם הי' מתחיל מאמצע הכותל לא הי' מגבי' התחתונים" (תו"א בראשית ד, רע"א).

(11) ראה ספרי דברים בתחלתו. פס"ר פ' שבת ור"ח. יל"ש ישעי' רמז תקג.

(12) להעיר, שתורת החסידות היא בחי' היחידה שבתורה (ראה קונטרס ענינה של תורת החסידות), הקשורה עם בחי' היחידה שבישראל, נשמתו של משיח צדקנו (רמ"ז לוח"ב מ, ב. ועוד).

(13) אגה"ק דהבעש"ט – כשי"ט בתחלתו.

הוספה

בשורת הגאולה

ע.

יש לומר – שהמקדש דלעתיד (ש) בנוי ומשוכלל יגלה ויבוא (מן השמים¹) יתגלה תחילה בהמקום „שנסע מקדש וישב שם”² בזמן הגלות „בית רבינו שבבבל”³), ומשם יועתק למקומו בירושלים.

... ואולי יש לומר, שמרומז בלשון הרמב”ם (בהלכות מלך המשיח⁴) „ובנה מקדש במקומו” – דלכאורה: מהו הצורך להשמיענו כאן שבנין המקדש הוא במקומו? ולאידך, למה אינו מפרש המקום, „ובנה מקדש בירושלים?” – ש„במקומו” רומז גם על מקומו של מלך המשיח בזמן הגלות (לפני ש, הרי זה משיח בודאי”), היינו, שבהיותו בגלות (ששם יושב וממתין ומצפה לגאול את בני ושכינה עמהן מהגלות) בונה מלך המשיח מקדש (מעט) שהוא מעין ודוגמת המקדש שבירושלים (כמו „בי כנישתא דשף ויתבי”⁵ „שנסע מקדש וישב שם”), בתור הכנה למקדש העתידי, שיתגלה תחילה שם, ומשם ישוב (עם הקב”ה ובני”) לירושלים.

... ואולי יש לומר, שמ”ש במדרש⁶ ש„בשעה שמלך המשיח בא עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר עניים הגיע זמן גאולתכם”, קאי על גג בית המקדש דמקדש מעט שבחוץ לארץ⁷ שהוא במקום המקדש בירושלים („שנסע מקדש וישב

- (1) פרשי ותוס' סוכה מא. סע”א. ועוד.
- (2) ערוך ערך שף (הובא בחדא”ג מהרש”א מגילה כט, א).
- (3) מגילה כט, א.
- (4) ספ”א.
- (5) ראה סנהדרין צח, א: „יתב אפיתחא דרומ”.
- (6) יליש ישעי’ רמז תצט.

(7) ועפ”ז יומתק הדיוק „עומד על גג בית המקדש” – ש„גגות . . . לא נתקדשו” (רמב”ם הל’ ביהב”ח פ”ו ה”ז), שרומז על חו”ל בערך לקדושת א”י.

לקוטי

ויקרא

שיחות

על ידי עבודתו של היהודי בתורה ומצוות, והיא באה משום בחירתו של הקדוש-ברוך-הוא – שלמרות ש„אח עשו ליעקב”, למרות זאת „ואוהב את יעקב”³², מצד בחירתו של הקדוש-ברוך-הוא³³ – מסיבה זו מתבטא הדבר דוקא בעבודת הקרבנות, אשר בחיצוניותה אין ניכרת בה רוחניותו של היהודי (והמיוחד שבו לעומת עבודת הקרבנות של אומות העולם) – אך דוקא עבודת הקרבנות של היהודי מעוררת את ההתקשרות העצמית שעל ידי בחירתו של הקדוש-ברוך-הוא.

(בדומה לכך שהקדוש-ברוך-הוא בוחר דוקא בגופו של היהודי, אשר דומה בגשמיות לגופם של אומות העולם³⁴).

ז. קרבנות נח מבטאים בגלוי את האהבה שמעל לתורה

בכך ניתן להבין מדוע יש קשר בין קרבנותיו של נח לפני מתן תורה לבין הקרבנות שלאחר מתן תורה, ומדוע היה בקרבנות נח מושג של „טהורין” על שם העתיד:

נח הקריב את הקרבנות כתודה לה’ על הצלתו מן המבול – „ויזכור אלקים את נח...”³⁵.

ידוע³⁶ ההסבר לכך שהפסוק „ויזכור אלקים את נח” הוא אחד מפסוקי הזכרונות הנאמרים בתפילת מוסף של ראש השנה, כלומר, ש„ויזכור אלקים את נח” קשור ל„יעלה זכרונותיהם לפני לטובה” – וזאת, משום שזכירתו של נח היתה „מצד עצם מעלת נשמות ישראל”, אשר משום כך אומרים „וגם

ובכך מובן גם מדוע הקרבנות שהקריב נח לאחר זכייה זו, כהודיה על הצלתו מן המבול, קשורים לקרבנות של ישראל שלאחר מתן תורה³⁹.

וזהו ההסבר לדברי המדרש על הקרבנות המוזכרים ב„תורת כהנים” – „הקרבנות טהורין”, כאשר „טהורין” הוא מושג הקשור לקרבנות שלפני מתן תורה, כדלעיל:

כיון שהמשמעות הפנימית של הקרבנות היא, כדלעיל, גילוי האהבה העצמותית של הקדוש-ברוך-הוא לישראל, הנעלית מהאהבה שעל ידי התורה, מתבטא הדבר יותר בקרבנות של נח שלפני מתן תורה, לפני הציווי על הקרבנות. ואילו לאחר מתן תורה הקרבנות הם מצוה, ואין ניכר בהם בגלוי שהם מעל לתורה.

ח. ילדי ישראל מבטאים בגלוי את אהבת ה’ לישראל

לפי כל האמור לעיל יובנו דברי המדרש ש„מתחילין לתינוקות בתורת כהנים” כדי ש„יבואו טהורין ויתעסקו בטהורין”:

(37) שבאמירתו – זכירת מ”ת (שו”ע אדה”ז או”ח סי’ ס סע”ף ד).
(38) ויתירה מזו: כל גויי הארץ מתייחסים לנח, „בני נח”.
(39) עפ”ז יומתק מ”ש בויק”ד שם „הקריב נח קרבן .. הקריבו ישראל כו” – שמדמה קרבנות נח לקרבנות דישראל.

(32) מלאכי א, ב.
(33) ראה לקו”ש [המתורגם] ח”ד ע’ 291, 324. ובכ”מ.
(34) תניא פמ”ט. תורת שלום ע’ 120. ועוד.
(35) נח ה, א.
(36) המשך תעריב ח”א פרק ר”א. וראה לקו”ש ח”כ ע’ 374 ואילך.

הזכרו לעיל שלש תקופות לגבי ישראל באופן כללי: (א) מאז מתן תורה, כאשר היהודים קבלו וקיימו את התורה והמצוות על פי ציווי ה'. (ב) מאז תקופת האבות, אשר קיימו כל התורה כולה עד שלא ניתנה. (ג) לפני כן, בתקופת נח, אשר אצלו אנו מוצאים רק קשר לתורה, ולפחות מושגים של טומאה וטהרה, כדלעיל.

יש לומר, שבדומה לשלש תקופות אלו קיימות גם תקופות אצל כל יהודי: (א) לאחר היותו בר מצוה (או בת מצוה), והוא חייב במצוות. (ב) מאז הגיעו לחינוך, כאשר קיום התורה והמצוות הוא כהכנה לתקופת החיוב. (ג) לפני הגיעו לחינוך, כאשר אין אצלו קיום תורה ומצוות, אך למרות זאת, מעצם היותו ילד יהודי יש לו קשר לתורה⁴⁰. ויותר מכך: התורה ניתנה לו בירושה – מורשה קהלת יעקב – והרי גם תינוק בן יומו יורש הכל – והוא קשור למושגי התורה.

ומכיון שאצל קטן, לפני הגיעו לחינוך, אין קיימת עבודה של תורה ומצוות, ניכרת בו בגלוי מעלתו העמוקה בהיותו ילד יהודי – האהבה הפנימית והעצמותית של הקדוש-ברוך-הוא לישראל גלויה יותר אצל ילד יהודי לפני הגיעו לחינוך⁴¹.

וזהו משמעות דברי המדרש „יבוא טהורין ויתעסקו בטהורין“: כיון שתכלית הקרבנות היא לגלות ולבטא את האהבה העצמותית של הקדוש-ברוך-הוא הנעלית מן האהבה שעל ידי לימוד התורה, ועל ידי כך נוצרת הכפרה – הם „טהורין“ משום שהם מגיעים לדרגה שבה אין פוגעת הטומאה – לפיכך „יבוא טהורין ויתעסקו

בטהורין“, שעיסוק זה „טהורין“ יהיה על ידי ילדים יהודיים שהם „טהורין“ – כמבואר במדרש תנחומא „אינם יודעים מהו טעם חטא ועוון“ – משום שאצלם מאירה בגלוי האהבה העצמותית של הקדוש-ברוך-הוא לישראל⁴².

ט. דוקא קריאת התינוקות ב„תורת כהנים“ מביאה לידי „העולם העומד“

לפי כל האמור לעיל מובן מדוע דוקא הענין של „יבוא טהורין ויתעסקו בטהורין“ – הלימוד ב„תורת כהנים“ על ידי תינוקות – מביא לידי „העולם העומד“:

עיסוקם של הגדולים ב„פרשת הקרבנות אינו „מעשה“, אלא עיסוק במחשבה ובדיבור (כפי שמסביר אדמו"ר הזקן⁴³, ש„מחשבה זו הוא תלמוד תורה דקרבנות...“), ועיקרם של לבושי המחשבה והדיבור הוא גילוי שכל האדם או רגשותיו ומדותיו. בלבושים אלה אין העיקר האותיות שבהן „מלובשים“ הרעיון או הרגש, אלא הרעיון או הרגש עצמם.

וכיון שבגלוי העיקר כאן הוא שכלו ומדותיו של האדם, לכן אין ניכרת כאן כל כך מעלת העצמית של ישראל, אשר מצד בחירת הקדוש-ברוך-הוא בהם.

דוקא הקריאה והלימוד של התינוקות, ודוקא כאשר „מתחילין לתינוקות בתורת כהנים“ – התחלת הלימוד אצל התינוקות לפני הגיעם לחינוך, ולפני שיש אצלו ענין של הבנה והשגה,

42) על פי זה יומתק הדמיון של „הקרבנות טהורין“, שמשמעו טהורים בעצם ולא שצריכין להיות טהורין, לתינוקות טהורין, שמשמעו ג"כ לא רק שהן טהורין בפועל, כ"א כל התנחומא „ואינם יודעים מהו טעם חטא ועוון“.

43) לקו"ת ר"פ פנחס.

(כפי שאכן קיים במנהג ישראל, שרק מתחילים בלימוד התינוקות בספר ויקרא, אך לאחר מכן לומדים בסדר אחר, כמנהגי המקום⁴⁴),

44) וכן משמע בכל בו שם וברוקח סי' רצו. וי"א שזהו הפירוש במאמר הגמ' (גיטין ס, ב) כותבין מגילה לתינוק להתלמד בה... בת"כ עד ויהי ביום השמיני – שזהו משום שהתינוקות (בתחלה) לומדים רק התחלת ת"כ.

אלא העיקר אצלם היא הקריאה בפני עצמה. העיקר אינו תוכן הדיבור, אלא עצם הדיבור – עקימת השפתיים של הקטנים – דוקא זה מבטא ומגלה את האהבה העצמית של הקדוש-ברוך-הוא, כאמור שהקדוש-ברוך-הוא בוחר דוקא בגופות של ישראל, ולכן דוקא זה מביא בשלימות לידי „העולם עומד“.

(משיחת ש"פ ויקרא תש"מ)

לזכות

כ"ק אדוננו מזרנו זרבינו מלך המשיח

ויה"ר שעי' קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי' יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדוננו מזרנו זרבינו מלך המשיח לעולם ועד

לזכות

הרה"ת ר' אמיתי שיחי ימיני

לרגל יום ההולדת שלו ביום ב' ניסן

לאורך ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק,

ומתוך בריאות הנכונה, ולשנת ברכה והצלחה בגו"ר

ולזכות

זוגתו מרת פייגא שרה

ומשפחתם שיחיו ימיני

נדפס ע"י ידידיהם

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי וזוגתו מרת גיטל רחל שיחיו

שגלוב